

Vannak, akik szórakozásból olvasnak, és vannak, akik műveltségüket akarják olvasmányaikkal gyarapítani; de én a harmadik olvasóra gondolok, arra, akinek az olvasás életfunkció és ellenállhatatlan kényszer – csak ez az igazi olvasó.

(Szerb Antal)

Interjúnk alanya Kónya István, a Debreceni Ady Endre Gimnázium matematika-informatika szakos tanára, az Olvass többet! határtalanul-magyarul nemzetközi irodalmi vetélkedő online-fordulójának kézben tartója, valamint jelen interjúsorozat ötletgazdája. Beszélgetésünk során kíváncsiak voltunk arra, hogy hány éves korában kezdett el érdeklődni az olvasás iránt, illetve hogyan alakultak az olvasási szokásai az évek során.

Első körben a **gyermekkoráról** puhatolóztunk. Megkérdeztük, hogy:

• **Emlékszik-e arra, hogy miket olvastak neki kiskorában, illetve hogy ő melyik könyvet vette kezébe legelőször?**

• **Melyik az a könyv, amely megszerettette vele az olvasást?**

• **Van-e a családjában olyan könyv, ami generációról generációra száll?**

Tanár úr legkorábbi emlékeiként említette a Bodó Béla által megálmodott Brumi sorozat darabjait, melyek akkoriban nagyon népszerűek voltak a gyerekek körében. Ezek rövid kis fejezetekből álló tanulságos fabulák a 3-6 évesek számára. Mint megtudtuk, tanár úr mindennapjainak befejezéseként szolgáltak, ha nem húzta ki a gyufát, hiszen akkor szankcióként az édesanyja megvonta a meseolvasást. Második korában már Brehm: Az állatok világa című sorozat példányait emelte le a polcról, különösen a ragadozó állatok után érdeklődött. Kezdetben csak a képeket nézegette és leosztályozta őket, mint ahogy azt az iskolában a tanító nénitől látta, majd rákapott a szöveg olvasására is. Az olvasás szeretete a több ezer kötetes otthoni könyvtárukra vezethető vissza, melyhez szabad hozzáférése volt, nem létezett tiltott könyv számára. Nem egy kifejezett könyvhöz, hanem egy 'misztikus történetcsokorhoz' köthető az olvasás iránti lelkesedése.

„Ötödikes-hatodikos korom körül lehetett, hogy a görög mítoszokkal megismerkedtem. Ez meghatározó élmény volt, betéve tudtam az istenek neveit, ismertem a hősokeket, a mondabeli történeteket, sőt a mai napig fel tudok eleveníteni egy csomót belőlük. Ma már tudható, hogy ezeknek is, mint valamennyi mítosznak, valamilyen valóságalapja volt, valami, ami egyszer megtörtént és az esemény megmaradt az emberiség közös emlékezetében, mítosszá nemesülve. A sallangok lekoptak róla, egyszerűsödött a történet, de a lényeg megmaradt. A mítosz nem magyaráz, hanem közöl: így volt. De ez az eszme-futtatás messzire vezetne témánktól. Utána az Egri csillagokat nagyon sokszor elolvastam, kezdve természetszerűleg a csatákkal, azokat olvastam el először, és aztán haladtam visszafelé, hogy hogyan fejlődtek ki ezek a csatajelenetek. Ugyanezért a Láthatatlan embert is így olvastam, a catalaunumi csata leírásával kezdtem. Egy kis serdülő fiút ez érdekli leginkább. Nagyon szerettem továbbá az indiános könyveket, különösen Karl Mayt. Ötödikes koromban korcsolyázás közben eltört a bokám és a biztosítási pénzből vettem magamnak

egy May könyvet, a Winnetou-t. Ugyanakkor Cooper indiánregényei nem voltak olyan cselekményesek, fordulatosak az én megítélésem szerint, ezért azt nem túlzottan kedveltem, de elolvastam, bár nem olyan alaposan és figyelemmel. A csaták iránti érdeklődésem természetesen életkori sajátosságom volt."

Ezt követően megtudtuk, hogy régebben készített egy családfát, melyben nagy segítséget nyújtott a dédapja által elindított és apáról-fiúra szálló családi biblia, melyben a legkorábbi feljegyzések az ükszüelőkről szóltak, mint például élettartam, családi állapot, házasságkötési dátumok.

A gyermekkor után nagy ugrásként a jelenről kezdtünk el kérdezősködni:

- **Kik a kedvenc költői/írói, akik inspirálják, vagy akiket szabadidejében olvas?**

Egyetért-e azzal, hogy minden könyvnek megvan a maga ideje és a hozzá szükséges élethelyzet/életérzés? Ha igen, előfordult-e már, hogy nem hangolódott rá egy könyvre, ezért félbe hagyta? Elővette-e újra azt a könyvet?

- **Mi jellemzi a könyvvásárlási szokásait?**

- **Jelenleg mit olvas?**

- **A fiatalokat szokta-e inspirálni az olvasásra?**

Elmondása szerint: „*nincs igazából kedvenc költőm, íróm. Mindenevő vagyok, ami jó könyv azt elolvasom. Mindig azt olvasom, amihez kedvem és hangulatom van. Egyetérték azzal, hogy minden könyvnek megvan a maga ideje és a hozzá szükséges élethelyzet. Sosem olvastam el könyvet azért, mert a tömeghisztéria vagy a kor divatja ezt diktálta vagy alattomban követelte. Ha valamelyik könyv nem tetszett, félbehagytam az olvasását. Tapintatból itt nem mondok konkrét szerzőt és címet, de voltak ilyenek régebben és mostanában is. Tapasztalatom az, hogy egyik könyv hozza a másikat. Példa erre Hegedüs Géza könyve, a Világirodalmi arcképcsarnok, amelyben olvasottak hatására tágult az érdeklődésem. De ugyanilyen szempont alapján Ungvári Tamást is említhetném és még másokat is.*”

Kifejezetten könyvesboltba nem jár, de nagyon szereti az antikváriumokat, ahol viszonylag sűrűn megfordul. Időnként használ e-book olvasót, bár sokkal ritkábban veszi kézbe, mint a nyomtatott könyveket, inkább csak akkor, amikor túl nagy teher lenne annyi könyvet elcipelnie magával, például nyaraláskor vagy hosszabb utazás alkalmával. A hangoskönyveket viszont unalmasnak találta, ezért azokat nem használja.

Riportkészítésünk idején Ungvári Tamás műveit olvassa szabadidejében, már nem először. Fontosnak tartja, hogy a fiatalokat ösztönözze az olvasásra, gyermekeinek mindig olvasott meséket, történeteket, az unokáinak, ha teheti, minden este mesél, amit ők nagyon szeretnek.

Hivatásából adódóan példamutatással neveli a diákjait, hiszen „*a gyerek alapvetően utánnézéssel tanul.*” Előszeretettel idéz művekből, ha nem is szó szerint, de tartalmilag „*tanári munkámban is gyakorta megtörténik, ha a helyzet úgy hozza. Oldó hatása van a szigorú matekórákon egy-egy jól elhelyezett, általam megfontolandónak ítélt mondatnak, gondolatnak, amelynek általában nem sok köze van a matekhoz.*”

Legvégül az **interjúsorozatról, annak keletkezéséről** faggattuk. Arra már nem emlékszik, hogy az interjúsorozat ötlete hogyan pattant ki, de „*célja, hogy összeszedjünk minél több, legkülönbözőbb életkorú, foglalkozású embert, és megkérdezzük őket az olvasási szokásaikról. Jómagam rengeteget tanultam tőlük a riportok készítése folyamán. A riportalanyok sokfélesége bebizonyította, hogy nincs megközelíthetetlen ember, persze*

voltak olyanok is, akik egy darabig, az előzetes egyeztetés folyamatában lelkesen részt vettek, de aztán visszamondták az egészet. Szerencsére ez a csoport az elenyésző kisebbség, akiket ilyen szempontból el kell felejteni. Interjúalany mindig van kilátásban, jelenleg is többekkel folyik az előkészítés és riportkészítő diákokat is keresünk."

Hasonlóan a többi interjúhoz, kértük, hogy fejezze be a következő mondatokat: **Olvasni jó, mert...**

„...minden könyvben, szövegben van olyan, amit valamikor fel lehet használni, vagy csak egyszerűen szép és magával ragadó, esztétikai élményt nyújt."

Tanár úrnak köszönhetően, mi magunk riportkészítő diákok is rengeteg élménnyel és a jövőnket meghatározó tapasztalatokkal gazdagodhattunk, melyekre jelenleg joghallgatókként is büszkék lehetünk. Buzdítunk mindenkit, hogy a gimnáziumi éveket kihasználva éljenek ezzel és az ehhez hasonló lehetőségekkel.

A riportot készítették: Nádró Veronika és Papp Eszter jelenleg a DE-ÁJK hallgatói, egykori adys diákok, 2015 őszén.